

L'illa dels llibres

Actualitat literària

NÚMERO 20

09

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL; TECTÒNICS, CANVIS I UNA PREGÀRIA A PROSÈRPINA

11

UN BRINDIS PER "BOULDER" D'EVA BALTASAR

UN SANT JORDI HISTÒRIC

MAIG 2023

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL, EVA BALTASAR, ANDREU CLARET, MARTI GIRONELL, AURELI VÁZQUEZ, COIA VALLS, MANUEL VÁZQUEZ MONTALBAN.....

L'ILLA DELS LLIBRES

CONTINGUTS

NOTA DE L'EDITOR

El nou lliurament de la revista de L'Illa dels Llibres portem un especial de Sant Jordi. El balanç final del Sant Jordi 2023 ha estat històric amb més d'1,8 milions de llibres venuts i més de 24 milions d'euros de facturació.

El Sant Jordi continua sent una gran festa del llibre, però hem preguntat a diversos autors què opinen de l'amenaça de la intel·ligència artificial aplicada al sector editorial.

Parlem amb Albert Sánchez Piñol sobre monstres a l'Antiga Roma i amb Coia Valls ens endinsem per la Barcelona medieval amb "El llegat de les cendres".

A L'Illa dels Llibres també viatgem aquest mes la Barcelona de l'any 1937 de la mà de "La mujer del miliciano" d'Aureli Vázquez.

I finalment, brindem amb l'escriptora Eva Baltasar i l'editora Maria Bohigas per la nominació de la novel·la "Boulder" al premi International Booker 2023.

JORDI MILIAN
Director de L'Illa dels Llibres

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL; TECTÒNICS, CANVIS I UNA PREGÀRIA A PROSÈRPINA

COIA VALLS
"TORNAR A L'ÈPOCA DEL MERCADER, HA ESTAT COM UNA JUSTÍCIA POÈTICA"

05 EL SANT JORDI NECESSITA DEL VAR, PER FER LA LLISTA DELS LLIBRES MÉS VENUTS

08 DESCOBERTA UNA NOVEL·LA INÈDITA DE MANUEL VÁZQUEZ MONTALBÁN

11 UN BRINDIS PER "BOULDER" D'EVA BALTASAR

14 AURELI VÁZQUEZ I "LA MUJER DEL MILICIANO"

18 "PER LA LLIBERTAT", PER MARTÍ GIRONELL

INFO@ILLADESLLIBRES.COM

WWW.ILLADESLLIBRES.COM

DIRECCIÓ JORDI MILIAN

SANT JORDI, LA FESTA QUE LA INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL NO HAGUÉS CREAT MAI

DIVERSOS AUTORS REFLEXIONEN SOBRE LA INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL APLICADA AL SECTOR EDITORIAL.

Un Sant Jordi històric el que s'ha viscut enguany. El fet de coincidir amb diumenge i el bon temps ha fet que els carrers s'inundessin de gent disposada a gaudir de la diada. Ara sí que podem afirmar que Sant Jordi ha recuperat tot el seu esplendor després d'anys de pandèmia.

El pati del Palau de la Virreina ha tornat a ser l'escenari del tradicional esmorzar de Sant Jordi ofert per L'Ajuntament de Barcelona, sota el paraigua de Ciutat de la Literatura UNESCO, conjuntament amb el Gremi d'Editors de Catalunya, el Gremi de Llibreters, l'Associació d'Escriptors en llengua Catalana (AELC), l'Associació Col·legial d'Escriptors de Catalunya (ACEC), l'Associació d'Editors en llengua Catalana i el PEN Català.

La trobada va servir per iniciar a la diada de Sant Jordi i ha comptat amb la

presència d'editors, editores, escriptors, escriptores, periodistes, representants dels diferents gremis i de les diferents associacions d'escriptors i escriptores.

A l'esmorzar han assistit escriptors i escriptores com Maria Carme Roca, Eduard Márquez, Anna Manso, Carlota Gurt, Jordi Cabré, Melcior Comes, Sebastià Portell, Ponç Pons, David Trueba, Carlos Zanón, Julià Guillamon, Víctor del Árbol, Vicenç Llorca i Gemma Ruiz.

L'escriptora i periodista Gemma Ruiz, autora del darrer Premi Sant Jordi per 'Les nostres mares, ha reivindicava la festa de Sant Jordi assegurant que "Sant Jordi és la festa més ben parida de la capa de la terra".

INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL APLICADA AL SECTOR EDITORIAL

Un dels dracs d'aquest Sant Jordi és la

intel·ligència artificial i com afectar en un futur a la creació literària i al sector editorial.

El Sant Jordi, segons el parer de l'escriptor Màrius Serra "el Sant Jordi

és tan summament caòtic, imprevisible i fins i tot tan humà, ergo natural que la intel·ligència artificial no seria capaç de crear-lo". Recorda que "la intel·ligència artificial ara mateix és un rètol que no està ben definit i esparvera perquè li estem donant un valor màxim de divinitat i que podrà fer tot, però potser d'aquí ben poc definirem que és literatura creativa, per allò que no pot fer la intel·ligència artificial. Puntualitza comentant que "Potser el que es donarà seran els límits entre el que és la redacció amb la creació. La intel·ligència artificial, aparentment el que recull és tot allò que recull és tot el saber previ i l'aplica. La creació artística històricament el que ha fet és trencar

l'expectativa del saber previ i, per tant, espero que només afectarà un determinat tipus d'escriptura que és de redacció i no creació”.

Per **Víctor del Árbol**, “intel·ligència i artificial són un oximoron, per mi és una eina i com tota eina si s'utilitza bé ens ajudaran. El que és la imaginació, la creació, el talent i la necessitat de crear històries és insubstituïble”.

Hi ha autors que no volen saber-ne res com **Eduard Márquez** “és un tema del qual expressament m'he volgut desmarcar. És un tema que ni m'interessa i ni m'importa. Si no entenem la literatura com acte de passió individual en el qual un es vol expressar ja no entenc res. La meua pregunta des de la ignorància absoluta és com pot haver-hi un escriptor que es qüestioni fer servir la intel·ligència artificial. Ara, que l'emprin els “trepes” o els que diuen els castellans “los advenedizos”, però l'escriptor vocacional per què m'he de preocupar per la intel·ligència artificial?”.

L'escriptora **Anna Manso** ho veu com un fet “en positiu ens pot ajudar a l'hora de crear per buscar idees, però la intel·ligència el que no ens pot substituir és la tria del que jo escullo per fer aquella trama o aquella novel·la. L'art és expressar-nos de manera personal”. Manso assegura també que “En un sector de llibres més adotzenats, més de redacció, de best-sellers o divulgació aquí la intel·ligència artificial pot fer que moltes coses tremolin, però la literatura cent per cent, no”.

Els canvis que poden portar la intel·ligència a artificial al sector editorial segons **Melcior Comes** “pujarà el nivell, perquè ens adonarem que un tipus de prosa mediocre ja no és publicable perquè la pot fer el robot. Nosaltres haurem de ser excel·lents, més enginyosos, més sensibles i més innovadors. Quan la intel·ligència artificial va aparèixer als escacs es va veure que un jugador mediocre ja no podia competir i ara passarà al mateix. Hi ha un tipus de sensibilitat que es podrà imitar a través de màquina, però hi haurà una punta de talent que podem arribar a tenir nosaltres”.

L'autora de “Boulder” i finalista del International Booker Prize, **Eva Baltasar**, assegura que “No en tinc ni idea, no hi estic gaire informada, m'interessa Assegura que no li fa por perquè “continuo treballant i escrivint hi hagi intel·ligència artificial o no”.

Pel periodista **Xavier Grasset** “és una amenaça, si ja costa desgranar el gra de la palla i saber que és veritat de la mentida, això encara pot ser terrible. Tinguem esperança, perquè allò que al final només el que és humà és honorable i sabem distingir el que és honorable i el que no és si veiem la petjada humana”.

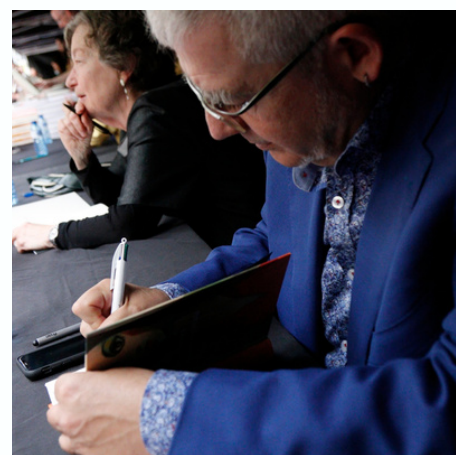
Finalment, **Carlos Zanón** recorda que “als escriptors dolents els farà més

bons, però a la resta no té sentit. Jo no vull un text d'una màquina que sembli haver estat escrit per Mercè Rodoreda. La intel·ligència necessita un cos i això és únicament un replicant. Pels escriptors que ni escriuen els seus propis llibres i són molt dolents fan “bestsellers baratos”, els ajudarà a escriure millor, però a la resta que fan literatura és un objecte negatiu que no pas positiu”.

SANT JORDI

EL SANT JORDI NECESSITA DEL VAR, PER FER LA LLISTA DELS LLIBRES MÉS VENUTS

COM SI ES TRACTÉS D'UNA JUGADA POLÈMICA D'UN PARTIT DE FUTBOL O PER ACLARIR SI FINALMENT HAN ESTAT MANS O NO, LA LLISTA DELS LLIBRES MÉS VENUTS DE SANT JORDI HA PASSAT ENGUANY PEL VAR

El 23 d'abril el Gremi de Llibreters publicava una llista on l'escriptora Gemma Ruiz, Eva García Saenz d'Urturi i la "Gran Enciclopèdia del Barça" de l'equip de La Sotana encapçalaven la llista dels més venuts. Una setmana després la llista ha canviat i Xavier Bosch lidera el rànquing dels més venuts de ficció en català amb la novel·la "32 de març" (Univers) i Carles Porta amb "Crims: pecats capitals" (La Campana), ho fa en la no ficció en català.

"Les nostres mares" (Proa) de Gemma Ruiz Palà i la "Gran Enciclopèdia del Barça" de l'equip de La Sotana queden relegats en una segona posició, malgrat que en la llista del 23 d'abril apareixen en la primera posició.

En ficció en català a més de Xavier Bosch i Gemma Ruiz la llista dels més

venuts s'afegeix l'escriptora Maggie O'Farrell i en la quarta posició hi apareix "Pregària a Prosèrpina", (Edicions La Campana) d'Albert Sánchez Piñol. L'autor de "La pell freda" no hi apareixia en la llista inicial de fa una setmana.

"París érem nosaltres" d'Andreu Claret i "Demà, i demà, i demà" de Gabrielle Zevin ocupen la cinquena i sisena posició.

La llista de la ficció en castellà no hi ha canvis en la primera posició amb "El ángel de la ciudad" d'Eva García Saenz, però en canvi, l'escriptor Javier Castillo i Dolores Redondo amb "Esperando al diluvio" ocupen ara el segon i tercer lloc, quan a l'anterior llista estaven Elisabet Benavent i Maggie O'Farrell.

La llista dels llibres més venuts que es publiquen cada any, representen al voltant del 5% de les vendes totals del Sant Jordi. Aquest any s'han venut al voltant d'1,87 milions d'exemplars, amb una facturació total de 24 milions d'euros acumulada durant la setmana. Si comptem els títols que s'han venut, la xifra arriba als 60.000 títols diferents. La llista publicada ara, només hi apareixen 60 títols. Cal assenyalar que alguns dels més venuts han arribat a xifres dels 11.000 exemplars despatxats en la setmana de Sant Jordi, una quantitat que està molt i molt bé, però que queda lluny del milió vuit-cents mil exemplars si sumem tots els exemplars venuts.

Molts escriptors han assegurat que Sant Jordi no és un ring de boxa ni una competició. La literatura no és això, però caldria ser més curiosos en el moment de publicar llistes. Si cal esperar uns dies, per saber definitivament quins han estat els més venuts, s'espera. No convertim el Sant Jordi en una lluita fratricida entre autors i autores. L'èxit del Sant Jordi és dedicar-li un dia al llibre i fer-ho amb alegria. I posats a fer llistes, podríem fer una amb els llibres comprats per Sant Jordi i que finalment es llegeixen?

FICCIÓ CATALÀ

- 1.- "32 de març" Bosch Sancho, Xavier, Univers Llibres
- 2.- "Les nostres mares", Ruiz Palà, Gemma, Proa
- 3.- "El retrat de matrimoni", O'Farrell, Maggie, L'Altra Editorial
- 4.- "Pregària a Prosèrpina", Sánchez Piñol, Albert, Edicions La Campana
- 5.- "Paris érem nosaltres", Claret, Andreu, Columna Edicions
- 6.- "Demà, i demà, i demà", Zevin, Gabrielle, Edicions del Periscopi
- 7.- "La possibilitat de dir-ne casa", Orriols, Marta, Proa
- 8.- "Les calces al sol", Rodríguez Sirvent, Regina, Edicions La Campana
- 9.- "Aterratge", Piquer, Eva, Club Editor
- 10.- "Boulder", Baltasar, Eva, Club Editor

INFANTIL/JUVENIL CATALÀ

- 1.- "Un regal de por", Martí, Meritxell, Editorial Flamboyant
- 2.- "La llegenda de Sant Jordi", AAVV, Estrella Polar
- 3.- "Les excursions d'en Titó", AAVV, Estrella Polar
- 4.- "Tinc un volcà i no vull respirar", Tirado, Miriam, El Cep i la Nansa
- 5.- "Què és això de l'amor, Minimoni?", Rocio Bonilla, Animallibres Editorial

NO FICCIÓ CATALÀ

- 1.- "Crims: pecats capitals", Porta, Carles, La Campana
- 2.- "Gran enciclopèdia del Barça", La Sotana, Blackie Books
- 3.- "De la sabana a Mart", Sala i Martín, Xavier, Rosa dels Vents
- 4.- "Aliades", Feixas Torras, Txell, Ara Llibres
- 5.- "La pausa dels dies", Graset, Xavier, La Campana
- 6.- "Quan deixi de ser jo", Elias, Carme, Columna Edicions
- 7.- "Cuina! O barbàrie", Nicolau, Maria, Ara Llibres
- 8.- "Ets el que menges", Coll, Núria, Rosa dels Vents
- 9.- "Si la memòria no ens falla", Monzó, Quim / Pàmies, Sergi, La Vanguardia
- 10.- "Els pecats de la xona", Pontnou, Marta / Fa, Laura, Rosa dels Vents

- 6.- "Em dic Goa", Tirado, Miriam, B de Blok
- 7.- "Aprendre a llegir a l'Escola de Monstres 10", Rippin, Sally, Montena
- 8.- "Les cosines de la Mus", Copons Ramon, Jaume, Combel Editorial
- 9.- "Fes-me una abraçada petit drac de Sant Jordi", Louwers, Tanja / de Beer, Esther, Librooks
- 10.- "Escolta i llegeix la Llegenda de Sant Jordi", Somnins, Estrella Polar

La llista dels llibres més venuts que es publiquen cada any, representen al voltant del 5% de les vendes totals del Sant Jordi. Aquest any s'han venut al voltant d'1,87 milions d'exemplars, amb una facturació total de 24 milions d'euros acumulada durant la setmana. Si comptem els títols que s'han venut, la xifra arriba als 60.000 títols diferents. La llista publicada ara, només hi apareixen 60 títols. Cal assenyalar que alguns dels més venuts han arribat a xifres dels 11.000 exemplars despatxats en la setmana de Sant Jordi, una quantitat que està molt i molt bé, però que queda lluny del milió vuit-cents mil exemplars si sumen tots els exemplars venuts.

Molts escriptors han assegurat que Sant Jordi no és un ring de boxa ni una competició. La literatura no és això, però caldria ser més curosos en el moment de publicar llistes. Si cal esperar uns dies, per saber definitivament quins han estat els més venuts, s'espera. No convertim el Sant Jordi en una lluita fraticida entre autors i autores. L'èxit del Sant Jordi és dedicar-li un dia al llibre i fer-ho amb alegria. I posats a fer llistes, podríem fer una amb els llibres comprats per Sant Jordi i que finalment es llegeixen?

FICCIÓ CASTELLÀ

- 1.- "El Ángel de la Ciudad", García Sáenz de Urturi, Eva, Editorial Planeta
- 2.- "El cuco de cristal", Castillo, Javier, Suma de Letras
- 3.- "Esperando al diluvio", Redondo, Dolores, Ediciones Destino
- 4.- "Cómo (no) escribi nuestra historia", Benavent, Elisabet, Suma de Letras
- 5.- "Hijos de la fábula", Aramburu, Fernando, Tusquets Editores
- 6.- "El retrato de casada", O'Farrell, Maggie, Libros del Asteroide
- 7.- "La secta", Läckberg, Camilla / Fexeus, Henrik, Editorial Planeta
- 8.- "De vuelta a casa", Morton, Kate, Suma de Letras
- 9.- "Donde todo brilla", Kellen, Alice, Editorial Planeta
- 10.- "La familia", Mesa, Sara, Editorial Anagrama

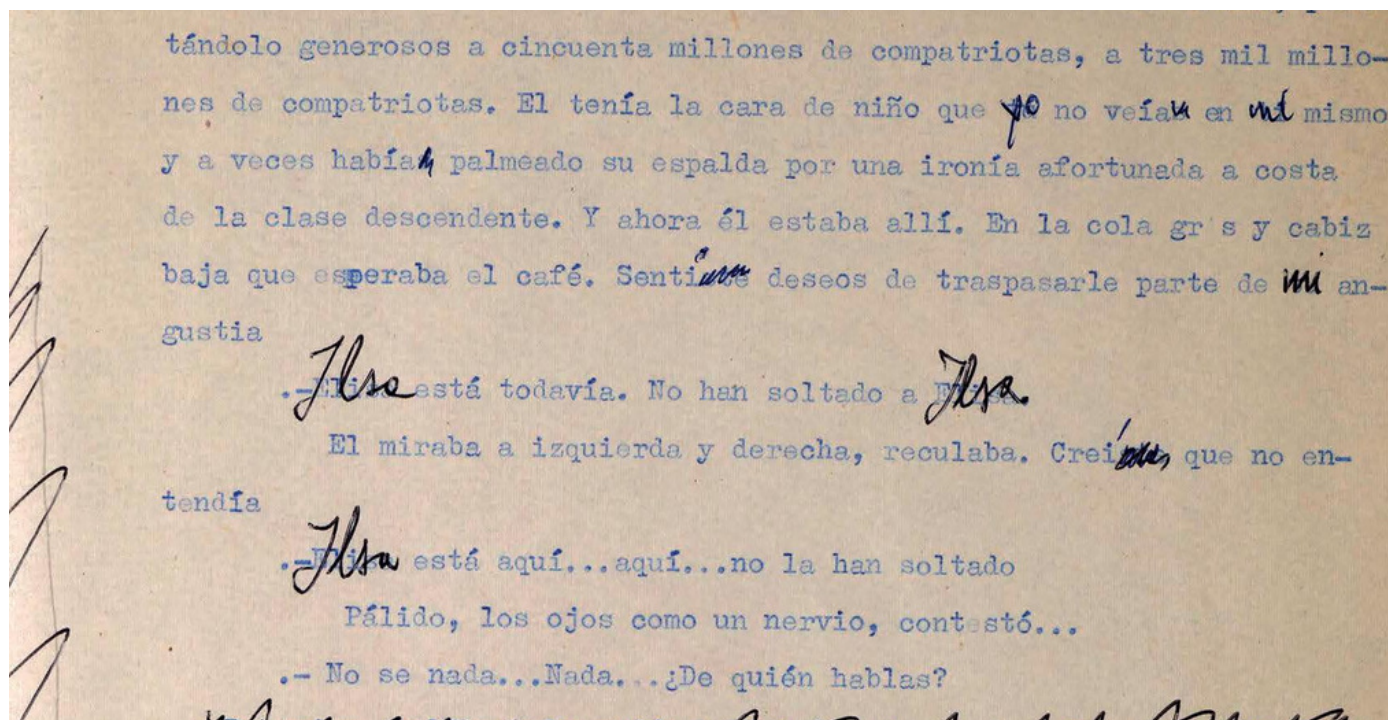
INFANTIL/JUVENIL CASTELLÀ

- 1.- "ARTA contra el alien máximo", Game, Arta, Montena
- 2.- "Tres meses", Marcús, Joana, Montena
- 3.- "Antes de diciembre", Marcús, Joana, Montena
- 4.- "ARTA en el apocalipsis máximo", Game, Arta, Montena
- 5.- "ARTA y la invasión máxima", Game, Arta, Editorial Pre-Textos
- 6.- "Después de diciembre", Marcús, Joana, Montena

NO FICCIÓ CASTELLÀ

- 1.- "El chico de las musarañas", Obregón, Ana / Lequio, Aless, Harper Collins
- 2.- "Hábitos atómicos", Clear, James, Editorial Diana
- 3.- "Cómo hacer que te pasen cosas buenas", Rojas Estapé, Marian, Espasa Libros
- 4.- "Una historia compartida", Navarro, Julia, Plaza & Janés Editores
- 5.- "Encuentra tu persona vitamina", Rojas Estapé, Marian, Espasa Libros
- 6.- "Cocina fácil y rico", Argüñano, Karlos, Editorial Planeta
- 7.- "Por si las voces vuelven", Martín, Ángel, Editorial Planeta
- 8.- "En la sombra", Príncipe Harry, Duque De Sussex, Plaza & Janés Editores
- 9.- "Así es la puta vida", Wild, Jordi, Plan B
- 10.- "El sutil arte de que (casi todo) te importe una mierda", Manson, Mark, Harper Collins
- 7.- "No te comas este libro", Mikecrack, Mr Ediciones
- 8.- "Amanda Black 1 - Una herencia peligrosa", Gómez-Jurado, Juan / Montes, Bárbara, B de Blok
- 9.- "Compas 8. Los Compas y la aventura en miniatura", Mikecrack, El Trollino y Timba Vk, Mr Ediciones
- 10.- "Guinness World Records 2023", Guinness World Records, Editorial Planeta

Descoberta una novel·la inèdita de Manuel Vázquez Montalbán

L'editorial Navona publicarà a la tardor l'obra que ha estat trobada per casualitat

José Colmeiro, professor de Filologia Hispànica de la Universitat d'Auckland (Nova Zelanda), i expert en l'obra de Montalbán ha estat la persona que va descobrir l'obra inèdita. Es tracta de la primera novel·la que va escriure Montalbán i que ha estat inèdita fins ara. Colmeiro va descobrir per casualitat la novel·la entre els documents del denominat Fons Manuel Vázquez Montalbán (on es guarda tota l'obra de creació literària de l'escriptor), dipositat a la Biblioteca de Catalunya. El material, que havia estat lliurat per la família de l'escriptor en 2016, no havia estat posat a la disposició dels estudiosos fins a 2020, una vegada finalitzat l'extens treball de catalogació. No va ser després de la fi de les restriccions de la pandèmia que el professor Colmeiro va poder desplaçar-se a Barcelona i realitzar l'extraordinari descobriment.

La novel·la estava en una de les caixes del Fons, catalogada amb l'etiqueta "1962-1965", nota que certifica que efectivament estem davant la seva primera obra literària. En aquells dies, Manuel Vázquez Montalbán només havia publicat un llibre d'assaig, Informe sobre la información (1963), i quedaven alguns anys perquè publicqués la seva primera obra de poesia (Una educació sentimental, 1967) i les seves primeres obres de narrativa (Recordando a Dardé, 1969, y Yo maté a Kennedy, 1972).

La novel·la, que es publicarà per primera vegada a la tardor, es va presentar al premi Biblioteca Breve, com certifica la primera pàgina del manuscrit trobat, que no va guanyar. L'obra va quedar apartada i segons fons de l'editorial en un

comunicat, el mateix Vázquez Montalbán mai va parlar d'ella, i la seva família tampoc va tenir mai notícies de la seva existència.

Per a Daniel Vázquez Sallés, fill de Vázquez Montalbán, responsable de la gestió de la seva obra i també escriptor, es tracta d'una troballa fonamental per a entendre l'obra del seu pare i una novel·la que li ha recordat als seus millors textos. Per a José Colmeiro, que va trobar el manuscrit i que s'encarregarà de l'edició de l'obra, "representa una fascinant caixa negra de l'escriptor, que avança en forma embrionària les preocupacions, temes i obsessions que haurà de desenvolupar al llarg de la seva prolífica i variada carrera literària". Per a Ernest Folch, editor de Navona, l'editorial que publicarà el manuscrit, ens trobem davant "un dels esdeveniments editorials més importants dels últims anys".

Des de Navona asseguren que la "novel·la narrada en primera persona, on el protagonista és clarament un alter ego del mateix autor, que es converteix en una crònica fascinant dels anys 60 a Barcelona, un retrat mordaç i despietat de la societat barcelonina de l'època, on apareix amb cruesa la vida a la presó i la lluita en la clandestinitat del mateix Vázquez Montalbán. El text és una troballa de màxima transcendència perquè dona claus de la vida del mateix escriptor i anticipa ja el seu estil madur i inconfusible, amb la seva àcida ironia i la seva insubornable crítica social, així com el talent literari que apareix per primera vegada aquí en la seva màxima esplendor; característiques que l'han convertit en una de les grans veus de la literatura espanyola i europea del passat segle."

Albert Sánchez Piñol; tectònics, canvis i una pregària a Prosèrpina

Albert Sánchez Piñol ha trigat menys del que és habitual en publicar nova novel·la. Just un any després de l'obra "El monstre de Santa Helena" (La Campana 2022), ens presenta "Pregària a Prosèrpina".

Si busquéssim el titular fàcil diríem que es tracta d'una novel·la d'aventures ambientades a la Roma del segle I aC, on apareixen unes estranyes criatures disposades a posar fi a l'imperi romà. Però, quan parlem d'Albert Sánchez Piñol buscar el titular fàcil, mai és la millor opció. Com és habitual a les seves novel·les, res és el que sembla i ens ofereix diferents capes de lectura. Com diu a **La pell freda** "Tots els ulls miren, pocs observen, molt pocs hi veuen". Cal veure més i capbussar-se en la lectura per seguir atentament la seva història sense que se'ns escapi cap detall. Hem d'agrair que abans d'escriptor, va exercir d'antropòleg, perquè aquesta professió li va donar un plus a la seva narrativa, dotant-lo d'eines per crear noves societats i civilitzacions.

El mateix autor assenyala "Com vaig fer antropologia, no només estudies civilitzacions estranyes, també les pots arribar a inventar". I aquesta invenció "per a un novel·lista...". Per a Sánchez Piñol "les novel·les eixamplen la nostra imaginació".

Albert Sánchez Piñol confessa que "quan acabo un llibre tinc una certa sensació d'haver fet una bretolada, d'haver trencat el fanal i sortir corrent".

Prosèrpina, a qui es fa referència al títol de la novel·la era la deessa romana del submon, la deessa dels Inferns, equivalent a la grega Persèfone. Era la deessa de vida, mort i resurrecció i és a qui s'adreça el protagonista de la novel·la quan narra la seva història. Una fórmula que Sánchez Piñol ja va utilitzar a **Victus** quan Martín Zubiria es dirigia a Waltraud per explicar les seves aventures a la Barcelona del 1714.

El protagonista a "Pregària a Prosèrpina", és el fill del polític i orador **Marc Tul·li Ciceró**.

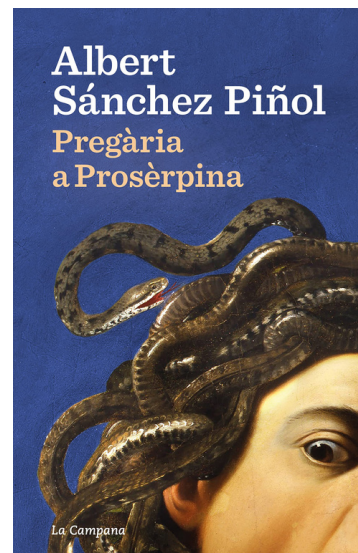
A Roma arriben veus de l'existència d'una fera terrible al nord d'Àfrica, el cèlebre orador Ciceró, Pare de la Pàtria, decideix enviar-hi el seu fill rebel. Si aconsegueix capturar la bèstia potser recuperarà l'estima del seu pare.

En ple desert, però, el jove Marc Tuli Ciceró i els seus companys d'expedició s'hauran d'enfrontar a un perill inimaginable. Un enemic que pot acabar amb l'imperi romà.

Davant l'amenaça esfereïdora, només uns generals tan bregats com Juli Cèsar i Pompeu, rivals polítics, però mestres de les arts militars, poden enfrontar-se a l'adversari més temible de Roma.

És la primera vegada que **Albert Sánchez Piñol** situa el seu univers narratiu a l'antiga Roma. Confessa que és un gran aficionat de la història del món antic "el segle I aC és un dels És la primera vegada que Albert Sánchez

Sánchez Piñol publica la setena novel·la "Pregària a Prosèrpina" (La Campana), ambientada a l'antiga Roma. Una novel·la d'aventures clàssica on està molt present el seu habitual univers literari.

Piñol situa el seu univers narratiu a l'antiga Roma. Confessa que és un gran aficionat de la història del món antic “el segle I aC és un dels períodes del món antic on més documentació conservem. I com a hobby em lleigeixo Els Annals de Tàcit i en gaudeixo com un camell”.

L'escriptor assegura que es tracta “d'una societat que té molts paral·lelismes amb la nostra, però té un element pertorbador que és l'esclavatge”.

L'esclavatge “no era senzillament una opressió sinó tot un context” assegura l'autor tot recordant una cita d'Aristòtil que deia “que els esclaus eren una propietat que respirava”. L'antiga Roma era una societat molt injusta i precària podrida de corrupció”

ELS TECTÒNICS, ELS NOUS MONSTRES

A La pell freda els monstres granotots sortien de l'aigua i a **Pandora al Congo** de sota terra com també els tectònics de “Pregària a Prosèrpina”. Els monstres tornen a ser protagonistes, però en aquesta ocasió, per parlar de l'individualisme. Els monstres de “**Pregària a Prosèrpina**” són els tectònics i provenen del subsol.

Els tectònics són els nous monstres de la factoria piñolesca, uns personatges que fa molt de temps que persegueixen a l'autor i que finalment han emergit de la terra “fa dècades que hi treballo amb els tectònics. Els conec molt bé i us haig de dir que són la pitjor part vessant de nosaltres mateixos”.

A La pell freda, recorda l'autor, “la pregunta era si podem establir un diàleg amb l'altre com a concepte antropològic i amb els tectònics no hi ha possibilitat de diàleg”. Els monstres que ens descriu Albert Sánchez Piñol en la seva aventura romana no obeeixen lleis ni tenen caps que els guïi. Es tracta d'una societat que “porten al límit l'individualisme. És com el capitalisme ultraliberal dut a la darrera conseqüència i no tenen cap mena de lligams fora de l'individu”. “Només prima l'interès de l'individu” recorda l'autor.

CANVIAR PER SOBREVIVRE

La situació a Roma no és fàcil, amb una societat a punt d'una guerra civil entre cesarians i pompeians i una revolta dels esclaus a l'imperi romà.

Els protagonistes de la novel·la davant de l'amenaça dels tectònics es veuen obligats a canviar i unir-se, si no volen que l'imperi romà es destrueixi. Aquest, per Sanchez Piñol és “El gran dilema de la novel·la”. O la societat romana canvia o és la fi de l'imperi”. El canvi és el gran tema de fons de la novel·la “un individu o una societat canvien o decideixen no canviar i les

conseqüències que pot provocar les decisions”.

La novel·la explora aquesta capacitat de resistència al canvi i si davant d'un enemic comú, els protagonistes són capaços de deixar a un costat les seves diferències per lluitar per un objectiu comú.

“LA GENT NO CANVIA SI NO ESTÀ OBLIGADA A FER-HO”.

Els protagonistes hauran de canviar i evolucionar si volen sobreviure, però l'ésser humà es resisteix als canvis i “la naturalesa és essencialment conservadora” recorda l'escriptor. “La gent no canvia si no està obligada a fer-ho”.

La novel·la es situa a l'antiga Roma, però Sánchez Piñol ens recorda que en l'actualitat davant del canvi climàtic, la gent es mostra passiva. “Només és possible canviar, transformar la societat i les institucions o ser devorats de la manera més cruel”. A Sánchez Piñol li interessa molt parlar del canvi “perquè hi ha gent bona que no pot canviar i gent dolenta que pot canviar. Es tracta d'una qüestió que no té res a veure amb la moral”.

Es tracta de la setena novel·la que publica Albert Sánchez Piñol assegura que amb els anys ha acumulat experiència i capacitat teòrica que li permeten crear textos “més elaborats i al mateix temps menys innocents”.

La seva literatura segueix un principi “allò difícil, és fer fàcil allò difícil i no fer difícil allò fàcil, que és el fan els pedants”.

Recorda que “Cal posar un text elaborat a disposició de tothom” i el que no s'ha de fer “és escriure per minories i després queixar-te que no tens lectors”.

Sánchez Piñol fuig de la literatura del “jo” que en realitat els autors que fan servir aquest tipus de literatura ho fan sobretot “per fer-se un homenatge al mateix escriptor i la seva vanitat” Assegura que “Llegir ha de ser sobretot viatjar a altres mons” i que la sensació de posar el punt final a una novel·la li provoca diferents sensacions.

“EL DIA QUE NO TINGUI MÉS HISTÒRIES, PLEGO I EM QUEDO A CASA”

La pell freda, Pandora al Congo, Victus, Vae Victus, Fungus, El monstre de Santa Helena i ara Pregària a Prosèrpina”.

Granotots, Fungus, Bigcripis i Tectònics formen part de l'univers narratiu de Sánchez Piñol.

L'autor avisa que “el dia que no tingui més històries plego, i em quedo a casa”. De moment, la seva imaginació i els seus monstres no sembla que li obliguin a deixar-ho.

Un brindis per “Boulder” d'Eva Baltasar

L'escriptora Eva Baltasar i l'editora Maria Bohigas comenten a L'Illa dels Llibres la nominació de la novel·la amb premi International Booker 2023

L'International Booker Prize s'atorga anualment a la millor obra de ficció d'arreu del món que s'hagi traduït a l'anglès i s'hagi publicat a Regne Unit i Irlanda. Premia autors i traductors a parts iguals: 50.000 lliures a repartir entre els guanyadors i 5.000 entre els nominats a la shortlist. El guardó ha premiat a destacats autors com Alice Munro, Ismail Kadaré o Philip Roth.

Eva Baltasar és la primera escriptora catalana que aconsegueix ser nominada i formar part de les sis finalistes. La traducció a l'anglès publicada a l'editorial londinenca And Other Stories amb traducció de Julia Sanches ha fet possible que la novel·la estigui nominada al International Booker. El 23 de maig a Londres es donarà a conèixer l'obra guanyadora.

Autora de poemes i després d'haver publicat diversos poemaris, Eva Baltasar, sorprenia a principis del 2018 amb una primera novel·la, 'Permagel'. L'obra va aconseguir lectors i unes bones crítiques aconseguint guardons com el Premi Llibreter i el Premi L'Illa dels Llibres l'any 2018.

L'Illa dels Llibres ha conversat amb l'escriptora Eva Baltasar i l'editora Maria Bohigas sobre la nominació International Booker Prize

EVA BALTASAR: “Maria Bohigas em comenta que si arribo a ser la guanyadora, potser em ruixarà tota de cava”

Eva Baltasar, com està vivint el fet de ser finalista del premi Booker?

Amb molta alegria i molt d'agraïment per a tothom que ha contribuït al fet que “Boulder” hagi pogut arribar fins aquí. Però també amb calma, perquè estic treballant i escrivint, per tant, els dies ja passen sols i ja arribarà el que hagi de ser.

No només és finalista del premi, també ets la primera autora catalana en aconseguir-ho.

Sí, i també estic contenta que un llibre en català, estigui allà i que ara hagi mes atenció per la literatura catalana.

S'ho esperava o s'ho podia arribar a imaginar?

No, és d'aquestes nominacions que et venen per sorpresa i que mai saps com anirà. Qualsevol pot passar de la longlist a la shortlist i, per tant, qualsevol pot arribar a guanyar.

Si mirem la llista de guanyadors i finalistes del premi Internacional Booker, impressiona.

Impressiona i també espanta perquè són noms molt coneguts i molts són autors que admiro, altres que no he llegit, però que impressionen bastant i estic molt contenta d'estar entre les finalistes.

De l'edició anglesa quins comentaris li han arribat?

Una mica de tot, perquè hi havien lectors que ja s'havien llegit "Permagel" que es va traduir abans, d'altres que s'han fet lectors nous arran de la nominació de "Boulder". En general, veig que es valora molt la feina que faig amb el llenguatge, un fet que per mi és una feina que m'ocupa moltíssimes hores i em satisfà molt que valorin això.

Ha arribat a imaginar-se que podria passar el 23 de maig, el dia de l'anunci de l'obra guanyadora?

Pot passar qualsevol cosa i la meua editora, la Maria Bohigas em comenta que si arribo a ser la guanyadora, potser em ruixarà tota de cava. Em faria molta il·lusió.

Continua escrivint?

Estic escrivint una nova novel·la fora del tríptic iniciat amb "Permagel" i la tinc força avançada, però no hi ha dates de publicació.

La notícia de la nominació l'afecta en el seu dia a dia?

Jo continuo escrivint com una formigueta, una mica cada dia. Tingui lectors o no, jo continuaré escrivint. Ho porto fent des dels tres anys, quan vaig aprendre a escriure i intento fer-ho el millor que sé, i per tant ho continuaré fent.

MARIA BOHIGAS "De moment, "Boulder" ja ha fet història i ha fet un pas endavant per a tota una literatura"

Per l'editora Maria Bohigas, la nominació de "Boulder" suposa "És una emoció molt gran i realment la paraula és emoció. És una emoció que ens ha ocupat dies i que només podíem estar pendents d'això, perquè és tan al mateix temps excepcional i merescut, que aquesta autora arribi en aquest lloc.

No només amb Eva Baltasar, perquè amb ella l'acompanya tota una literatura que és la literatura que s'escriu en aquesta llengua que és el català, i com tota llengua minoritària li costa trobar el seu lloc. Per tant, és un esclat d'alegria.

Arran de la nominació segurament que haurà pensat en aquell instant en què li arriba el manuscrit de la novel·la de "Permagel" i finalment va decidir publicar-la.

Vaig anar a buscar els primers correus amb l'Eva, perquè precisament tenia ganes de tornar en aquell moment i és divertit. Va enviar el seu original per correu electrònic seguint la via protocol·laria i sense cap recomanació. El to del seu correu em va cridar prou l'atenció per tenir ganes d'obrir el llibre immediatament. Em vaig llegir unes pàgines i vaig escriure a l'autora per comentar-li que l'estava llegint i que

trigaria una mica, però el vaig llegir en 24 hores. Li vaig escriure dient-li que trobava que era una cosa extraordinària i que seria un honor publicar-la.

De la novel·la, que li sorprende més?

Tot. Quan publiques autors inèdits, encara que no ho confessis, sempre tens el somni que algun dia trobaràs algú que volarà i que farà una obra que tindrà un pes important i tu tindràs el privilegi d'acompanyar.

Quan la llegia, al mateix temps que em semblava una literatura que no tenia res a veure amb la que jo tenia al cap, vaig pensar que era ella.

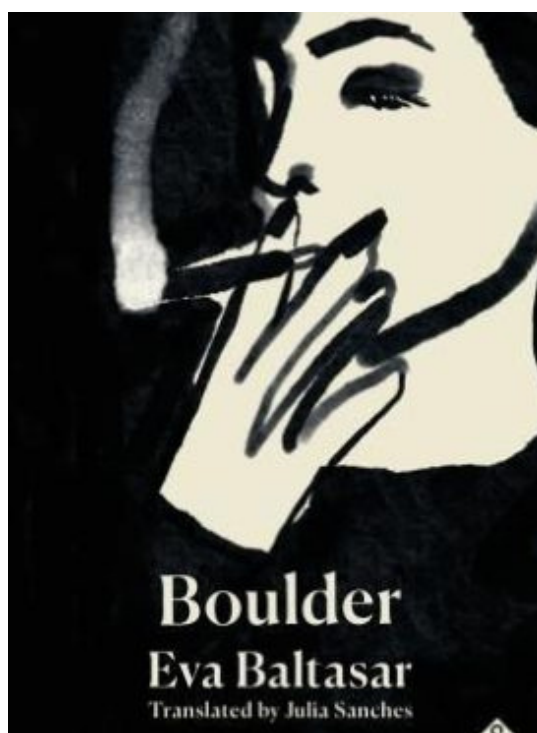
Un pensament tenint en compte el catàleg d'autors i autores del Club Editor.

Un catàleg que és molt poderós i que hi ha autors amb una forta personalitat artística que estan fent feina com l'Eva. Persones que ha posat l'escriptura en el centre de la seva dedicació i la seva vida, com Sebastià Perelló o Blanca Llum Vidal. Autors que tenen relació amb el llenguatge apassionada i total. Són poetes, són prosistes, són novel·listes i són mags que busquen la màgia a partir d'una cosa molt personal, arribar a tocar a gent molt diversa. El que ha estat espectacular en l'Eva Baltasar ha estat veure tot això; una obra completament personal, llegida per gent absolutament variada i diferent, que ha aconseguit tocar una cosa molt important per a molta gent. No sabem que és, però és important.

S'ha imaginat que pot passar el 23 de maig quan es faci l'anunci de l'obra guanyadora?

Un editor és un animal supersticiós, per tant, no m'ho imagino. Aniré a Londres i suposo que explotaré passi el que passi. De moment, "Boulder" ja ha fet història i ha fet un pas endavant per a tota una literatura. Al voltant de l'Eva Baltasar hi ha autores que estan fent obres molt bones i que reben un reconeixement com la Irene Solà o la Mònica Batet, que fan que la literatura no sigui una activitat marginal i que continuï sent un lloc de trobada.

Tot això, fa un paisatge poderós i, per tant, és una alegria que aplega a molta gent.

COIA VALLS “TORNAR A L'ÈPOCA DEL MERCADER, HA ESTAT COM UNA JUSTÍCIA POÈTICA”

L'escriptora publica “El llegat de les cendres” (Novum), una novel·la història ambientada al segle XIV on empodera a set dones de diferents classes socials per revertir la situació que els ha tocat viure i lluitar contra les injustícies.

Amb la publicació de “El llegat de les cendres”, Coia Valls confessa “Tinc la sensació que he tancat com un cercle i ara m'he quedat en pau amb mi mateixa”. Assegura que el proper projecte sortirà de l'edat mitjana, però a la novel·la que presenta enguany viatja a la Barcelona del segle XIV, un escenari que coneix prou bé. Fa onze anys publicava “El mercader” una de les obres més reconegudes de l'autora i premiada amb el segons Premi L'illa dels Llibres 2012 que s'atorga per votació dels lectors. La Barcelona que descrivia llavors, té ara continuació amb “El llegat de les cendres”, on descriu una ciutat que encara pateix seqüeles de la gran pesta. Durant aquest període d'incertesa, poc abans de la implantació del dret romà, un grup de dones lluita per fer-se càrrec de la recuperació de la ciutat.

La pesta ha provocat moltes morts entre homes i dones de la ciutat de Barcelona. Homes amb negocis que tiraven endavant amb el suport de les seves dones han mort i les que han sobreviscut tenen prohibit continuar al capdavant de tots aquests negocis. “En morir els seus marits, fins i tot els arrenquen els telers de les parets per tal que no puguin continuar exercint

l'ofici”. Davant d'aquesta situació d'injustícia s'estableixen noves normes i aquí juga un paper important l'Alèxia, la filla d'un mercader que decideix lluitar contra les injustícies. L'acompanyaran la Romia - esclava-, la Genebre -monja de Sant Pere de les Puel·les-, la Caterina -aprenenta de pintora-, la Llorença -vídua d'un vidrier-, la Marta -filla d'un teixidor- i la Sança -capellera-.

Acaba de morir el seu pare de pestilència i l'ha feta hereva del seu llegat. Els seus dos germans l'acompanyen però ella pren el timó del negoci del seu pare Jaume Miravall. El seu germà Narcís prefereix dedicar-se al món de l'art i s'interessa pel dibuix, acabat sent alumne de Ferrer Bassa, seguidor de Giotto.

L'Alèxia i la Caterina fundaran la Casa dels Obradors, que forma part de l'imaginari de l'autora, “una mena de coworking amb un projecte destinat a posar en valor noves iniciatives que es basin en les capacitats de cadascú”, assenyala l'autora, “on tothom tindrà un lloc i podrà ser aprenent i mestre alhora”. Les set dones protagonistes de la novel·la s'uniran per plantejar una altra Barcelona i “entre totes creen una dinàmica que molts voldran destruir i s'estableix una lluita de poders continuada.”

“UNA NOVEL·LA DE PERSONATGES AMB UN PETIT EXERCIT DE DONES SENSE ARMES”

Es tracta, segons ha assenyalat Coia Valls, d'una “novel·la amb un petit exèrcit de

dones, sense armes, que pensen que en una situació de vuit de poder volen aprofitar per revertir la situació”. Dota a les dones de la novel·la d'un “empoderament col·lectiu i que han de comptar amb les habilitats de cadascuna d'elles”, gràcies a una “novel·la de personatges” amb dones de diferents classes socials que han de fer front comú per canviar la situació que els ha tocat viure.

L'Alèxia protagonista de la novel·la “és un personatge que ha viscut amb mi durant tretze anys i la vaig parir jo”, confessa Valls. Es tracta d'un personatge que va deixar a la novel·la “El mercader” en una situació “molt empoderada amb i la vaig deixar a Petras Albas havent rebut el llegat del seu pare malgrat tenir dos germans”. Durant tot aquest temps ha pensat molt amb aquest personatge que l'havia deixat en un pedestal, empoderada. Valls “Volia veure-la baixar d'aquell pedestal, arremangar-la, descalçar-la i que es trobés en una situació que ni es podia arribar a imaginar”, per veure finalment “com se'n surt”. Aquesta és l'Alèxia que comença la novel·la, i malgrat que la seva història ja es va iniciar amb “El mercader”, Coia Valls assegura que no es tracta d'una segona part de la novel·la publicada l'any 2012.

TORNAR A L'ÈPOCA DE LA NOVEL·LA “EL MERCADER”

Tornar a l'època d'El mercader ho considera com “una justícia poètica” i assegura que necessitava baixar del pedestal com l'Alèxia perquè “és una dona

fràgil, que ha passat un dol important i té una gran responsabilitat i que baixa dels inferns com l'au fènix". Necessitava l'Alèxia com a superwoman, però també l'Alèxia que és capaç de tancar-se a l'habitació per plorar totes les seves pèrdues".

La novel·la també aprofundeix sobre el dol i ha comptat amb l'ajut de la psicòloga Rosa Barceló per reflexionar sobre les etapes del dol i també per "aprofundir en la psicologia dels personatges".

El dol de la pèrdua de la persona estimada, però també la pèrdua de la joventut o la salut. Alguns dels personatges recorren les etapes del dol, com per exemple, la negació absoluta que fa l'Alèxia, la ràbia i com t'hi enfrontes a ella, després la tristesa i al final prendre consciència. "Tot això posat en context històric", recorda Valls.

"L'ESSENCIAL ES INDESTRUCTIBLE"

Un dels grans lemes de la novel·la, assenyala Valls és que l'essencial és indestructible, "hi ha moltes coses que es poden destruir, però l'essencial no t'ho poden ningú i és indestructible encara que vegis que es crema". Recorda que "Quan construeix un relat vaig a la recerca de símbols que m'ajudin a crear un ritme a la novel·la i que vaig apareixent i la vagin dotant de significació".

El foc és un dels elements imprescindibles de la novel·la i "que va crear la melodia interna de la novel·la". El foc crema i destrueix, "però també il·lumina i purifica i va deixant anar les cendres, unes cendres que apareixen a la coberta de la novel·la". Les cendres per Coia Valls "no són només la destrucció, perquè també porten la memòria col·lectiva de tot allà que va ser i si cauen en terreny fèrtil pot donar lloc a la

germinació d'una nova llavor". "No hi ha resurrecció sense mort, la resurrecció individual i col·lectiva i el missatge que cal fer les coses plegats o no ens sortirem davant d'una devastació tan gran" assenyala Valls.

RELACIONS LÈSBQUES A L'EDAT MITJANA

La novel·la descriu també "moltes maneres d'estimar. També una relació amorosa entre dues dones. Molt més consentida – ignorada – que si es tractés de sodomites, que torturaven i mataven en pública Coia Valls

El lesbianisme durant tota l'edat mitjana "És rebutjada com a relació de concupiscència i la luxúria pròpies de la dona. Però, en no provocar cap vessament incorrecte d'esperma, no s'endinsa en els greus viarans de l'homosexualitat masculina" segons es descriu a Evolució i expressió de la sexualitat Medieval, de Flocel Sabaté.

Valls recorda que el pensament de l'època medieval "els homes tenen el do de la vida, la llavor de la reproducció amb l'esperma. Aquest esperma, s'ha d'utilitzar per reproduir i en una relació homosexual aquest vessament és el que es considera un pecat que et podia dur a la mort".

La masturbació femenina era més consentida a l'època "perquè així les dones eren més dòcils, sempre que no utilitzessin cap estri en forma fàl·lica, perquè es podria entendre com a substitutori a l'home".

"CADA NOVA NOVEL·LA ÉS COM UNA NOVA AVENTURA"

Tretze anys després del seu debut com a escriptora amb "La princesa de Jade", assegura que els ha viscut com "un regal perquè això no succeeix si els lectors no et fan confiança. És un regal que de tants llibres i tan bons que es publiquen algú digui, vull llegir el nou de la Coia Valls". Tota aquesta experiència confessa "Ho visc des de la gratitud a tota la gent que ha confiat en mi i també ho visc amb alegria i gratitud perquè escriure és una manera de viure". Coia Valls, recorda que "Cada novel·la és una nova aventura que comences de zero en tot, en l'escriptura i en la difusió."

"ESCRIU EL QUE ET FACI IL·LUSSIÓ ESCRIURE"

Sobre la publicació de la nova novel·la a Navona i el canvi d'editorial, Valls recorda que l'editor Ernest Folch ja va editar tres de les seves primeres novel·les "El mercader", "Les torres del cel" i "La cuinera" a Ediciones B. "No vaig publicar més amb l'Ernest perquè llavors va marxar a dirigir el diari Sport". Quan l'editor va posar en marxa el nou projecte de Navona es va posar en contacte amb Coia Valls i l'escriptora va decidir tornar amb el seu antic editor

"L'escriptura d'una peça necessita l'energia d'un lloc i l'Ernest Folch me la va proporcionar i vaig pensar que havia de fer el canvi". Folch li va posar com a condició "escriu el que et faci il·lusió escriure i el que no puguis deixar d'escriure". En caps es tracta d'un salt al vuit perquè Navona té una trajectòria i a l'Ernest el conec com a editor i es tracta d'una aposta conjunta amb un recorregut molt feliç".

I d'aquí va néixer "El llegat de les cendres" que Navona publica en català i castellà.

AURELI VÁZQUEZ

**“SOVINT LA CULTURA
ÉS PERCEBUDA PEL
PODER COM UN
ENEMIC
POTENCIALMENT
PERILLÓS”**

El periodista i escriptor publica la seva primera novel·la “La mujer del miliciano” (Editorial Diéresis)

La novel·la, ambientada en la Barcelona de la Guerra Civil, narra la vida en la rereguarda, aportant un punt de vista poc usual en la literatura del conflicte: el d’una dona anglesa, esposa d’un milicià del POUM, que arriba a Barcelona acompanyant el seu marit, un idealista, de qui es veurà separada quan ell és destinat al Front d’Aragó.

“La mujer del miliciano” narra l’atmosfera de la Barcelona de l’any 1937 amb la lluita pel poder per part de trotskistes, estalinistes i anarquistes enmig de l’amença dels bombardejos de les tropes franquistes. Es tracta una novel·la sobre ideals, espionatge i lluita per la supervivència en la Barcelona de la Guerra Civil, a través de la mirada d’una anglesa que acompanya el seu marit milicià. La novel·la ha obtingut el I Premi de Novela Històrica de Vallirana.

-La mujer del miliciano és la seva primera novel·la. Com ha viscut tot el procés?

Amb molta intensitat, la veritat. Com bé dius, és la meva primera novel·la després de publicar un parell de llibres de divulgació història (La Barcelona invisible i La Barcelona fosca). Feia temps que tenia una ‘assignatura pendent’ amb el gènere de la novel·la, i portava molts mesos donant voltes a la idea d’una història ambientada en la rereguarda de la Guerra Civil, concretament a Barcelona.

-La novel·la ha obtingut el I Premi de Novela històrica de Vallirana. Què suposa aquest guardó amb la seva primera novel·la?

Una gran emoció, per descomptat. M’hi vaig

presentar pensant que potser aconseguia ser una de les novel·les finalistes, el que em donaria la possibilitat de publicar. Quan em van comunicar que havia guanyat el primer premi, vaig necessitar una estona llarga per pair-ho. S’hi van presentar 64 originals de tot l’Estat i hi havia un jurat molt qualificat. A més, això implicava la publicació de la mà de l’editorial de Diéresis, una de les editorials que jo seguia amb més interès.

-La mujer del miliciano neix arran d’un homenatge a George Orwell i la lectura de l’obra “Homenatge a Catalunya.

Sí, així és. George Orwell ha estat sempre un dels meus autors de referència i l’Homenatge a Catalunya, que és un relat molt potent de la seva experiència personal a la Guerra Civil, em va impactar. El cas és que al llibre ell menciona de tant en tant la seva dona, Eileen, que l’esperava a un hotel de Barcelona. Això em va fer preguntar-me a què es dedicava l’Eileen mentre el seu marit lluitava al front, i també què passava a la Barcelona de rereguarda durant aquest temps.

-La protagonista de la novel·la és l’Emma, precisament la dona d’un milicià del POUM que lluita al front d’Aragó mentre ella l’espera a la ciutat de Barcelona.

Exacte. La meva protagonista, Emma, està inspirada d’alguna manera en la situació de la dona d’Orwell. És una dona de classe acomodada que ve a Barcelona carregada d’ideals i, lògicament, d’alguns prejudicis. Tot i que el personatge és fictici, tota l’ambientació històrica és real. El POUM, un partit marxista i

anti-stalinista, era només una de les diferents milícies que s’organitzaven per lluitar contra els militars sublevats. Vaig posar el focus en el POUM perquè la República va ser extremadament injusta amb ell. Van ser víctimes injustes d’un conflicte d’interessos i de la tremenda força d’Stalin.

-Com ha estat el procés de documentació per escriure La mujer miliciano?

El període de la Guerra Civil m’interessa des de fa molts anys, i per tant ja tenia una certa idea global de com van anar les coses. Però per fer una novel·la històrica calia una documentació extra, és clar, i abans d’escriure una sola línia vaig fer una immersió en hemeroteques, biblioteques, documentals... m’interessaven detalls com el preu de la fruita, la manca d’ous o llet, l’horari d’obertura dels bars, la vestimenta de l’època... i òbviament els detalls de la realitat del moment, principis de 1937.

-La novel·la està ambientada a la Barcelona del 1937. Com era aquella Barcelona?

Doncs era una època tremendament convulsa. Veníem d’unes dècades molt ‘calentes’, especialment a Barcelona, ‘capital’ internacional de l’anarquisme. Un cop frenada la sublevació militar del juliol de 1936, els sindicats es van convertir en els amos de la ciutat; els negocis es van col·lectivitzar; l’ordre públic estava en mans dels anarquistes i comunistes, amb patrulles d’homes armats. Alhora hi havia una lluita ferotge pel poder polític: tant a nivell nacional com internacional. Hi havia una barreja d’entusiasme i caos.

Aquest és l'escenari que es troben l'Emma i el seu marit, Henry, quan arriben a Barcelona a l'inici de la novel·la.

-Malgrat la situació de guerra civil i l'amenaça de bombardejos per part de l'exèrcit franquista la ciutat seguia amb el seu dia a dia amb certa normalitat.

Bé, això s'intentava, no sempre amb èxit. Els negocis estaven oberts: els bars, restaurants i espectacles funcionaven amb certa normalitat, però estaven obligats a tancar d'hora per respecte als milicians que havien anat al front. Els aliments bàsics començaven a escassejar, les patrulles de milícies sovint abusaven del seu poder i hi havia afusellaments injustificats... Tot plegat era una situació difícil.

-La ciutat està en plena revolució i amb la lluita pel poder per part de trotskistes, estalinistes i anarquistes. Una lluita que també es recorda a la novel·la.

Des de la URSS es mirava amb interès el que passava a Espanya. Stalin, enfrontat a Trotski, no volia perdre el control i dirigia, en bona part, la República. De fet, hi havia un bon grapat d'espies soviètics a Barcelona. Paral·lelament, a la Generalitat hi havia una lluita de poder que acabaria amb els famosos fets de maig. En aquest entorn hostil, la protagonista de La mujer del miliciano haurà de sobreviure com pot...

illadelsllibres.com

-Un dels objectius és reflexionar sobre els dilemes morals de la guerra civil.

Tots hem rebut una visió força maniqueïsta de la Guerra Civil, una mena de lluita de 'bons' contra 'dolents', òbviament amb visions radicalment oposades. Qualsevol que tingui un mínim de rigor històric sap que hi ha molts matisos en aquest relat. És evident que l'alçament de Franco i els seus va ser un cop d'estat en tota regla, és indiscutible. Però, més enllà dels interessos bèl·lics d'uns i altres,

moralment es va entrar en un terreny molt fosc a tots dos costats. Això també m'interessava, sí. Volia que els meus personatges s'haguessin d'enfrontar als seus propis prejudicis.

-Un dels personatges assegura que "el pitjor enemic en una guerra és la mentida".

Sí, tot i que curiosament aquesta frase la diu un personatge amb un punt de cinisme. En temps de guerra, la veritat és la primera víctima. A cap bàndol li va interessar difondre "la veritat", sinó les seves motivacions, idees i eslògans: es van activar els mecanismes de propaganda i, com és sabut, a Catalunya hi havia un potentíssim aparell de propaganda, molt més eficaç que al 'bàndol' franquista.

-Vostè, recorda que "La mujer del miliciano" no és una novel·la més sobre la Guerra Civil, Per què?

No voldria ser pretensions. Jo mateix sóc 'un autor més' que escriu sobre la Guerra Civil. Quan dic això em refereixo a que no volia narrar els fets bèl·lics, sinó posar el focus en un aspecte menys conegut: la realitat de la rereguarda, allò que passava a 350 km del front, i en aquest cas amb ulls de dona.

ENTREVISTA

-La novel·la compta amb moltes referències literàries i precisament bona part de l'acció succeeix en una llibreria.

Sí, sens dubte. Tenia clar que volia donar un paper important a la literatura, i de fet a la cultura en general. No és casualitat que un dels personatges protagonistes sigui un llibreter descregut, que es refugia en la cultura i que es mostra escèptic amb el que veu. La seva llibreria és per a mi un símbol de la raó davant les atrocitats de la guerra.

-La llibreria és un com refugi per alguns dels personatges de la novel·la. De fet, el llibreter assegura que una llibreria és el millor lloc per amagar-se, perquè es llibres no interessen a ningú i al poder encara menys”.

Això no ha canviat gaire: com hem tingut ocasió de comprovar en reiterades ocasions, la cultura no interessa al poder. És més, diria que sovint la cultura és percebuda pel poder com un enemic potencialment perillós.

-Una de les obres que es cita sovint a la novel·la és “Luces de bohemia” de Valle Inclán .

Sí, i tampoc és casual. A banda de l'admiració que sento per la seva obra, el famós esperpento de Valle-Inclán defineix amb força precisió el que va passar a aquest país fa 90 anys. Alguns amics m'han dit, després de llegir La mujer del miliciano, que havien anat a buscar un exemplar de Luces de bohemia perquè havien sentit la necessitat de tornar a llegir-la, o de fer-ho per primer cop. Això és una petita victòria que em fa especial il·lusió.

-Per la creació d'alguns dels personatges com el llibreter Armand, la bailaora Lola o el neteja botes Manuel ha trobat inspiració en diferents obres literàries.

Crec que d'alguna manera els personatges són 'fills' de la tradició literària d'aquest país. En tot cas, volia que els personatges d'aquesta novel·la fossin els humils, el poble. Els que realment vivien i patien les conseqüències de la

guerra.

-Alguns dels personatges i també la recreació de l'ambientació de la novel·la, ens pot recordar a L'ombra del vent de Carlos Ruiz Zafón.

No sabria dir-ho... en tot cas, el prestigi de Ruiz Zafón es tan gran que la mera idea de comparar-me amb ell em resulta excessiva.

-Què espera amb la publicació de la novel·la? Quines han estat les primeres impressions?

Tant l'editorial com jo mateix estem gratament sorpresos. La novel·la ha tingut una acollida enorme entre els lectors i les llibreries ens estan fent costat. Tinc la impressió que La mujer del miliciano tot just comença ara un camí que serà llarg. Els lectors, i sobretot les lectores – que en aquest país són predominants – tindran l'última paraula.

"PER LA LLIBERTAT", PER MARTÍ GIRONELL

L'escriptor i periodista analitza la novel·la "París érem nosaltres" (Columna) d'Andreu Claret.

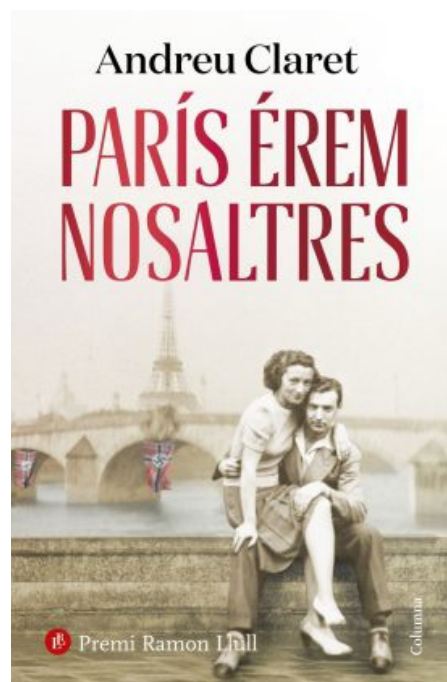
Us en recordeu d'aquella pel·lícula que es deia Mira qui parla. Una pel·lícula del 1989 en la qual el protagonista era una criatura de mesos, acabada de néixer, que li sentíem els seus pensaments, ens parlava. La veu era de Bruce Willis.

Els dic això perquè només de començar París érem nosaltres de l'Andreu Claret, m'hi ha fet pensar. Perquè veiem un Andreu Claret que està a punt de venir al món, un 26 d'agost del 1946, a Acs, a França, i que ens convida de manera molt original- des del ventre de la seva mare, la Maria Serra, a endinsar-nos en la vida "pautada per memorables caramboles" del seu pare, Andreu Claret Casadesús. La curiositat de l'Andreu pel seu pare comença des del primer instant que treu al cap en aquest món.

Llegim: "Així és com vaig néixer. Atrotinat, però feliç d'haver acabat amb el turment de la mare i encuriosit de poder veure'ls a tots. La mare me la imaginava, però el pare no tant. Em va sorprendre que fos tan moreno, prim com un secall i que les llàgrimes li amaressin les pupil·les. Tenia els cabells esvalotats, els ulls li espurnejaven i la seva presència sobresortia, en aquella habitació poblada de dones exhaustes però satisfetes." Així arrenca París érem nosaltres, premi Ramon Llull d'aquest any que ha rebut Claret. La novel·la es divideix en dues parts. La primera comprèn del 1908 al 1939. I la segona va del 1939 al 1962.

Els escenaris: Sùria i el Bages, l'exili a França i París, sobretot. I sense oblidar Andorra i Barcelona. I tres protagonistes: els pares d'Andreu Claret i ell mateix com a narrador, ja des de la panxa de la seva mare, Maria Serra. Claret confessa - i ho admet a les primeres pàgines- que no coneixia prou bé el seu pare. Aquell fill de rabassaires de cal Bató, del barri del Poble Vell de Sùria, alumne avantatjat d'en Cuadrench de qui va aprendre que "a la vida tot és qüestió de proposar-s'ho". El jugador de billar, el fusteret de Rajadell, El Negre, L'home del circ, l'amo dels boscos, l'home que parlava amb els arbres, el confident de Lluís Companys, l'amic de Pau casal, el promotor del túnel del Cadí, l'home de les neus...Claret volia saber qui havia darrere d'aquest home capaç de protagonitzar unes gestes digne d'un heroi de pel·lícula. I s'adona que si pot

novel·lar la vida del seu pare aconseguirà entendre la part més humana i més autèntica d'aquest personatge que havia aconseguit tot el que es proposava i que creia que "la vida és una partida de billar i s'ha de jugar a moltes bandes." I al mateix temps també estava segur que podria entendre els silencis que feia al seu pare en recordar aquesta vida atzarosa i que segurament, quan acabés d'escriure-la, li portarien la tan anhelada pau interior i la reconciliació amb alguns dels familiars que la guerra els va separar. Moltes famílies s'hi sentiran reflectides.

En la primera part, Claret reflecteix el batec de Sùria amb la descoberta de la potassa i les mines, les caramelles, els pastors al Foment cultural... Al meu entendre, un dels grans encerts, és veure la realitat política a través dels amics de la colla del seu pare: El Malcarat, en Pèsol, en Quico i ell. Representen les tendències que es van perfilant i que s'acabaran enfrontant quan esclati la Guerra Civil. I el 18 de juliol el protagonista creu que havia arribat "el moment de prendre decisions agosarades, com en aquelles jugades de billar en què un cop ben donat pot capgirar la partida i un error pot deixar les boles a mercè de l'adversari. Tenia vint-i-vuit anys i on podia ser més útil era a Sùria. Millor ser cap d'arengada que cua

de pagell". Claret va assumir que entendre la política volia dir fer-la útil per les persones, tal com li ensenya Tomà Ramon Amat, metge i líder de la Unió Catalana Republicana de Manresa. Però veurem, ja en la segona part de la novel·la, que també són claus pel seu pensament i actitud polítiques, Manuel Serra i Moret o el doctor Moisès Broggi. I el president Lluís Companys. Companys li diu: "Hi ha vegades que, perdent, Catalunya hi guanya, Claret. No ho oblideu mai."

Assistirem a les guerres intestines entre les diverses formacions polítiques catalanes, l'esclat de la guerra, l'exili. I veurem com Claret continuarà tenint sort, escapant de les urpes de la Gestapo i d'altres que li voldrien fer la pell i, com si es tractés d'una partida de billar, fa unes quantes caramboles. Una bona carambola el porta a treballar en la intendència del circ més gran de França, el circ Amar. I d'entre altres coses, li va servir per veure que al circ hi predominava una solidaritat que no existia entre els polítics. A l'exili coneixerà Pau Casals, Pompeu Fabra, Eugeni Xammar i la Maria Serra, la filla del masover dels boscos que gestiona a Occitània, i disset anys més jove que ell. La Maria humanitza Claret i veurem que amb ella descobrirà l'amor de veritat. Un amor que es consolida a París i arrela a Andorra. Però abans de casar-se amb la Maria Serra, Claret estava casat amb la Trini. I tenien dos fills. La Rosa Maria, que se'ls va morir. I en Joan, el germà per part de pare, que l'autor confessa que ha estat el teu heroi.

"París érem nosaltres" és una novel·la que es llegeix com una aventura personal d'un personatge excepcional però també d'una aventura col·lectiva. En definitiva, teniu a les mans una història que reflecteix la filosofia de vida de moltes persones, les d'una generació que sempre han buscat i han lluitat per la llibertat, la seva i la de tothom.

L'illa dels Llibres

16 anys compartint
l'actualitat literària

WWW.ILLADELSLLIBRES.COM

Email: info@illadelsllibres.com